

“เด็กอัจฉริยะ” ... สิ่งที่คุณแม่คาดหวัง

“การให้คำจำกัดความของคำว่า “เด็กอัจฉริยะ” นั้นยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจน คนส่วนใหญ่คิดว่าเด็กอัจฉริยะนี้หมายถึงเด็กที่มีไอคิวสูง”

อย่างไรก็ตาม การที่คนใดที่มีไอคิวสูงมากก็ไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าเขาเหล่านั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ปัจจุบันความหมายของเด็กอัจฉริยะจะครอบคลุมถึงคนที่มีความสามารถพิเศษอย่างน้อย 1 ด้าน และแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป เช่น มีทักษะในการเป็นผู้นำหรือมีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่น

จะสังเกตว่าลูกเป็น “เด็กอัจฉริยะ” ได้อย่างไร

เด็กที่มีพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งที่โดดเด่นกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะทางด้านภาษาและทักษะความมีเหตุผล สามารถสนทนาและมีความสนใจเหมือนกับเด็กที่มีอายุมากกว่า มีความอยากรู้อยากเห็นอยู่ตลอดเวลา มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดต่างๆ อย่างรวดเร็ว และสามารถเชื่อมโยงแนวความคิดหนึ่งกับแนวความคิดอื่นๆ ได้ มีความจำระยะยาวเป็นที่น่าพอใจ มีความกล้าที่จะพยายามคิดด้วยวิธีใหม่ๆ มีความพึงพอใจเมื่อได้พยายามแก้ไขปัญหาใหม่ๆ มีความสามารถที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองหรืออย่างเป็นอิสระ มีความสามารถพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การวาดรูป ดนตรี คณิตศาสตร์ การอ่านหนังสือ ชอบทำสิ่งต่างๆ ให้สมบูรณ์แบบ มีการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างมาก

ปัจจุบันมีทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดของเด็กซึ่งกล่าวไว้ว่า คนเราทุกคนล้วนแล้วแต่มีความฉลาดหรือความสามารถในด้านต่างๆ ที่หลากหลาย แต่ละคนมีระดับของความฉลาดในด้านต่างๆ ไม่เท่ากัน และคนแต่ละคนก็ยังสามารถและระดับสติปัญญาที่เป็นเฉพาะของบุคคลนั้นๆ ด้วย ซึ่งความฉลาดและความสามารถต่างๆ ประกอบด้วย ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ รวมทั้งการแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ความสามารถทางด้านภาษาทั้งการพูดอ่านและเขียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติ ความสามารถในการเข้าใจตนเอง ความสามารถในการมองเห็นและมีดีสัมพันธ์ ความสามารถทางจังหวะ ดนตรี และการฟัง และความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิญญาณ การมีชีวิตอยู่และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งพ่อแม่ควรสังเกตตั้งแต่เล็กว่าลูกของเรานั้นฉายแววความฉลาดหรืออัจฉริยะในด้านใด ก็ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ รวมทั้งฝึกฝนจนเกิดเป็น

ทักษะและความชำนาญตามศักยภาพของเด็กได้ในที่สุด

“เด็กอัจฉริยะ” ... กับผลกระทบที่อาจเกิดตามมา

พ่อแม่ส่วนใหญ่มักตั้งความคาดหวังไว้กับลูกให้มีความเป็นอัจฉริยะ โดยมุ่งเน้นให้ลูกมีความสามารถทางด้านวิชาการ เรียนหนังสือเก่ง คิดคำนวณเร็ว มีไหวพริบปฏิภาณ หรือมีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ เช่น เล่นกีฬา วาดรูป หรือเล่นดนตรีเก่ง ซึ่งหลายครั้งที่ความคาดหวังดังกล่าวเป็นสิ่งที่พ่อแม่มุ่งหวังที่ต้องการจะเป็นหรือต้องการจะมีความสามารถมากกว่าเป้าหมายการเรียนรู้ของลูกจริงๆ ทำให้เด็กอาจถูกตีกรอบให้เรียนหรือฝึกฝนในทักษะต่างๆ ตามที่พ่อแม่จัดเตรียมไว้ให้ อาจทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่ลูกมีความสามารถจริง หรือไม่สามารถเรียนรู้ทักษะสำคัญอื่นที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ตรง เช่น ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามกฎ กติกา ความอดทน การเรียนรู้ที่จะรอคอย การตรงต่อเวลา การมองโลกในแง่ดี รู้จักแข่งขันกับตัวเอง เป็นตัวของตัวเอง

นอกจากนี้ลูกที่ได้รับการกดดันจากพ่อแม่ให้มีความเป็นอัจฉริยะเพียงอย่างเดียว อาจทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนตามวัย หรือการเรียนรู้ด้านระเบียบวินัย มารยาทในสังคม เมื่อเด็กไม่สามารถทำได้ตามกรอบของพ่อแม่ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองลดลง ทำให้พ่อแม่เสียใจหรือไม่พอใจ ขณะเดียวกันพ่อแม่ก็จะเครียด โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบลูกของตนกับเด็กคนอื่นที่มีความสามารถมากกว่า อาจต่อว่าหรือแสดงความไม่พอใจเด็ก ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันขึ้น

เด็กส่วนหนึ่งอาจฝึกฝนจนมีพื้นฐานทางวิชาการดีมาก เรียนเก่ง แต่ก็อาจขาดทักษะชีวิตที่ไม่ได้รับการฝึกฝนเพราะพ่อแม่อาจมองข้ามไป เช่น ทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทักษะการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่างๆ ทักษะในการเข้าสังคมหรือเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ระเบียบวินัยในตนเอง และคุณธรรมประจำใจ ดังนั้นพ่อแม่ควรให้ความสำคัญในการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ลูกได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ ตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ขอมรับลูกทั้งจุดเด่นและจุดด้อย ฝึกระเบียบวินัย ให้โอกาสเด็กในการสังเคราะห์ความรู้ต่างๆ ตามความสามารถ แสดงความคิดสร้างสรรค์ เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีคุณธรรม เพื่อค่อยๆ พัฒนาให้เด็กเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุขในสังคมต่อไป

นอกจากนี้พ่อแม่อาจมุ่งความสนใจไปที่ลูกที่เป็นเด็กอัจฉริยะ ซึ่งจะทำให้พี่หรือน้องของเด็กกลุ่มนี้ มีความรู้สึกต่ำต้อยกว่า รู้สึกว่าพ่อแม่ไม่ได้เห็นความสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อพ่อแม่เปรียบเทียบความสามารถของลูกที่อัจฉริยะกับพี่หรือน้องที่มีความสามารถเหมือนเด็กปกติ

“เด็กอัจฉริยะ” ... กับบทสรุปอันมีคุณค่า

การมีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ หรือความอัจฉริยะเป็นสิ่งที่ดีมาก เหมือนกับเป็น
ต้นทุนสำคัญของชีวิตอยู่แล้ว แต่การรักษาความเป็นอัจฉริยะนั้นไว้และสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์
ต่อสังคมก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน จึงเป็นหน้าที่ของครอบครัวและสังคมที่จะ
ช่วยกันขัดเกลาให้เด็กอัจฉริยะเหล่านี้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างดีที่สุด เพื่อนำความรู้
ความสามารถของตนมาพัฒนาประเทศชาติของเราต่อไป และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในสังคม
ได้อย่างมีความสุข